

pelgrim

St Jacobus
de Meerdere
Parochieblad voor
RK ENSCHEDE
november 2023/09

INNERBALANCE-ENSCHEDÉ

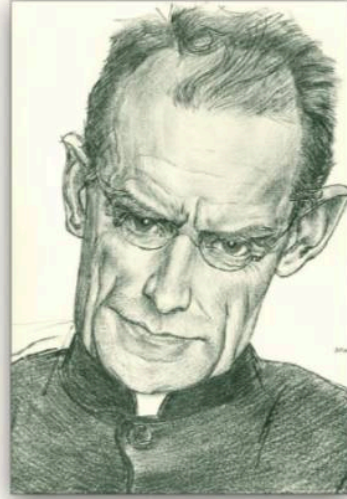
Centre for Holistic Health, Inner Peace and Well-being

We helpen je optimale gezondheid te creëren en behouden van binnenuit met natuurlijke therapieën

Burgemeester van Veenlaan 72, 7543 AA Enschede
06-83 181 995 info@innerbalance-enschede.nl
www.innerbalance-enschede.nl

In de geest van Alphons Ariëns

De activiteiten van het Ariëns Comité kunt u volgen op www.arienscomite.nl
Wanneer u deze financieel wilt ondersteunen kunt u doneren op
NL67 RABO 0118 0417 38
t.n.v. Stichting Het Ariëns-Comité te Enschede

Het Jacobus kinderkoor in een nieuw jasje!

Het kinderkoor van de parochie St. Jacobus de Meerdere bestaat nu uit twaalf kinderen in de leeftijd van 6 tot 12 jaar. Het koortje zingt in de drie kerken in Enschede, in totaal zo'n tien keer per jaar en oefent iedere week op dinsdagmiddag.

Wat zou het leuk zijn om ze tijdens de vieringen in koorkleding te zien: hemelsblauwe vestjes met opdruk. Daarvoor is geld nodig. Meer dan de helft van het benodigde bedrag is inmiddels binnen. Help jij/helpt u mee het bedrag rond te maken? Jouw/uw bijdrage is zeer welkom op rekeningnummer **NL15 RABO 0153 166 665** t.n.v. **Parochie St. Jacobus de Meerdere o.v.v. koorkleding.**

Namens de kinderen heel hartelijk dank!
Juliette en Valery

Parochieel Dienstencentrum Enschede
Nieuwe Schoolweg 2, boven
7514 CG Enschede
Telefoon 053 - 4785306
secretariaat@katholiekenschede.nl
Geopend: maandag t/m donderdag van
09.00 - 12.00 uur
www.katholiekenschede.nl
rekeningnummer NL15 RABO 0153 1666 65

In geval van pastorale nood: 06-39170407 b.g.g.
06-20874866.

Uitvaarttelefoon: 06-28 56 79 22
E-mail: uitvaart@katholiekenschede.nl

Pastoor P. Daggenvoorde, teamleider
Tel. 06-39 17 04 07
p.daggenvoorde@rkzuidoosttwente.nl
Vrije dag: maandag

Pastor W. Rekveld, parochievicaris
Tel. 06 - 20 87 48 66
w.rekveld@rkzuidoosttwente.nl
Vrij op maandag

Pastoraal werker C. Berbéé
Tel. 06 - 41 25 25 58
c.berbee@rkzuidoosttwente.nl
Vrij op vrijdag

Pastoraal werker F. de Heus
Tel. 06 - 30 09 88 33
f.deheus@rkzuidoosttwente.nl
Vrij doorgaans op vrijdag

Pelgrim

November 2023 / 09

Inhoud

- 5** Voorwoord van pastor
Carla Berbéé
- 6** St. Jozef
- 8** H. Jacobus
- 10** St. Jan
- 12-13** Vragen aan Carla Berbéé
vanwege haar naderende pensioen
- 14** Allerzielen door pastoor Paul
Daggenvoorde
- 16** Vieringenrooster mét agenda
voor kinderen
- 24** Uit het Bestuur
- 25** Paul Daggenvoorde over zijn
priesterjubileum
- 26-27** Muziek in de Jacobuskerk en
in de Mariakerk

Er zit weer muziek in de
Mariakerk: een
muziektheaterproductie
over een dorpskoor.

Kijk snel op pagina 27.

En ook in de H. Jacobuskerk
is binnenkort een concert te
beluisteren. Zie pagina 26.

Van de redactie

We kunnen er niet meer omheen, de zomer is voorbij.
Maar de herfst laat zich zien met al z'n prachtige kleuren en geuren.

We leven weer met de wintertijd, dus het is eerder donker.
De vogels zijn vertrokken naar het zuiden voor het betere weer.
Wij steken de kaarsjes weer aan voor het licht en de warmte.

Laat deze "Pelgrim" U ook een beetje licht en warmte geven,

- letje, Clara, Annelies en Ine-

Herfstliefde

ik heb je lief
om je uitbundige kleuren
om je vele grijze dagen
die om storm en regen vragen
om je vallend blad
ik heb je altijd lief gehad

ik heb u lief
om uw veelkleurig leven
om uw lieve grijze haren
ook als er stormen waren
als boom van blad werd berooid
ik heb u lief, meer dan ooit

ik heb U lief
omdat u mijn leven kleurt
alle grijze dagen van mijn leven
U leert mij storm uit handen geven
geen haar kan vallen zonder Uw wil
ik heb U lief en word van eerbied stil

Een taal van de hoop en vrede *bij mijn afscheid als pastoraal werker*

Wat altijd is geweest: het waaien van de Geest
Gebeurt aan ons vandaag
Hij geeft een nieuw gezicht aan duisternis en licht
Aan alles wat wij deden

Mijn afscheid van het pastoraat komt dichterbij. Dat vraagt om af en toe terugblikken op 26 jaar in parochie werken en leven. Wat is er veel veranderd, wat blijven de basislijnen hetzelfde.

In het begin was ik onzeker hoe dat parochiewerk zou gaan. Al ben ik zelf ooit als vrijwilliger begonnen in mijn Brabantse 'thuis'parochie.

Zelf een jonge moeder was gemakkelijk een brug te slaan naar andere jonge ouders. Maar kerk zijn en daar tijd en ruimte voor maken is bij de jongere generaties veel minder vanzelfsprekend. De oudste generaties hebben, vaak noodgedwongen, meer tijd om over het leven na te denken, zijn er van kindsaf aan meer aan gewend om mee te doen aan kerkelijke activiteiten.

26 jaar in het pastoraat omgaan met allerlei mensen heeft mij heel veel gebracht. Als persoon ben ik enorm verrijkt. Juist door de hele verschillende situaties van mensen: bij vreugde om het jonge leven én bij verdriet en weemoed om een mens die we los moeten laten, overdragen in Gods Hand. Juist dan mag ik als pastor deelgenoot worden van wat iemand beweegt of heeft beleefd, wat anders ongezegd blijft. Waar pas in het gemis alle puzzelstukjes uit een mensenleven in elkaar vallen. Daar kan ik stil van worden, zonder oordeel: en in die stilte een mens nabij zijn. Voor mij komt daar dan God, de Ene en Eeuwige om de hoek kijken, een vleugje Geest die troost en geneest.

Ik heb geen recept hoe het verder moet met onze parochies, met onze kerkgebouwen. Wel weet ik zeker: ook al sluit een kerkgebouw, de gemeenschap kan verder gaan, het geloof houdt niet op. De vorm kan veranderen, maar wáár we in geloven blijft. En in de wereld van vandaag, hier in de stad maar ook in de grote wereld die brandt, geeft het ons de opdracht: hoop te houden, die niet uit onze handen weg te laten blazen. Naar elkaar om te kijken, werken aan rechtvaardige verhoudingen, met een open oog voor wie en wat nieuw en anders is.

Die in de stilte sprak, het noodlot onderbrak en baande nieuwe wegen . . .
Hij is nog niet verstomd Hij zwaait ons toe en komt
Hij maakt zijn woorden waar
Wij spreken met elkaar een taal van hoop en vrede.

- *pastoraal werker Carla Berbée* -

Colofon

Geloofsgemeenschap Noord

Kerkgebouw: Oldenzaalsestraat 115 7514 DP

Parochiecentrum: Nieuwe Schoolweg 2

Tel. nr.: 053 435 48 08

Email:

secretariaat.noord@katholiekenschede.nl

Uitvaart telefoon: 06 28 56 79 22

Openingstijd locatiesecretariaat:

Do. 9:00 tot 12:00 uur.

Lokale Pastoraatgroep:

Email:

pastoraatgroep.noord@katholiekenschede.nl

Mevr. Lies van Veldhoven

Mevr. Ria Everink

Mevr. Elly Vije

Hr. Jan van den Noort

Lokale Beheergroep:

Email:

beheergroep.noord@katholiekenschede.nl

Hr. Rien Tiehatten (tijdelijk)

Hr. Remco ter Brugge

Hr. Sander Harperink

Vacature

Redactie Pelgrim: Kopij kunt u sturen naar

redactie@katholiekenschede.nl

Voor misintenties, stipendia, kerk-

bijdrage of een andere reden vermelden wij

graag het volgende banknummer

NL15 RABO 0153 1666 65 t.n.v.

Par. St. Jacobus de Meerdere

Vieringen: zie pagina's 16-17-18

Bijbel leesgroep:

Elke donderdagmorgen

Ontmoetingsplaats Pauluszaal

Elke woensdagmorgen geopend tussen

9:30 en 11:30 uur. Tel.: 06-40 27 75 08

Vondeling

Onlangs vond een vrijwilliger naast de zijdeur van de Jozefkerk een beeld, een H. Hartbeeld om precies te zijn.

Deze "vondeling" werd waarschijnlijk daar neer gezet omdat de eigenaar een goede bestemming zocht voor het beeld en het niet wilde vernietigen.

Het beeld heeft inmiddels een plaatsje gekregen in het parochiecentrum.

Misschien is het een idee om, zoals vroeger in kloosters en ziekenhuizen, ook in de kerk of het parochiecentrum een luikje te maken om voortaan deze "vondelingen" te kunnen neerzetten. Droog en veilig.

Rien Tiehatten

Vieringen op woensdag in de Jozefkerk..

In verband met de komende winterperiode zijn de vieringen op woensdag vanaf 8 november a.s. weer in de zaal van het parochiecentrum. De aanvangstijd blijft 09.30 uur.

Allerheiligen

Het kerkelijk jaar loopt teneinde. Liturgisch gezien hebben we stil gestaan bij feesten, hoogfeesten en gedenkdagen. Dagen die uitnodigden tot inkeer, bezinning en verstilling, of tot feestvreugde, dankbaarheid en uitbundigheid. Veel kaarsen werden aangestoken in de Mariakapel, op en om het altaar. Voor onze persoonlijke noden, voor noden van zoveel mensen, voor de stad, voor het land en wereldwijd.

Elke donderdagmorgen staan we in de bijbelgroep stil bij de heilige van de dag. Dat opent perspectieven. Vanuit je kindertijd keek je hoogverheven tegen heiligen aan. Letterlijk, de heiligen stonden op een console aan de muur. Met een lichtje er voor in een kruisvorm. Zo werd je dag in dag uit herinnerd aan het leven van de Heilige Jozef en Maria. Niet te vergeten het heilig Hartbeeld, Jezus wijzend naar zijn hart. Ieder huisgezin had haar favoriete heiligen. Het was een vanzelfsprekend gegeven. Als je een heiligenleven van dichterbij bekijkt, ontdek je dat het "gewone" mensen zijn. Mensen van vlees en bloed, die met vallen en opstaan standvastig volhielden hun idealen waar te maken. In hun tijd, in hun omgeving. Vaak waren zij op hun beurt geïnspireerd door heiligen uit voorgaande eeuwen.

Zo kennen we de grote en de kleine Theresia. Theresia van Lisieux 1873 - 1897, de kleine Theresia was het jongste kind uit een gezin met negen kinderen. Haar moeder stierf toen ze nog maar vier jaar oud was. Later schreef ze: "Sinds de dood van mijn mama veranderde mijn gelukkige aard helemaal." Toen ze vijftien jaar oud was trad ze in bij de Carmel orde in Lisieux. Haar grote voorbeeld was Theresa van Avila 1533 - 1582. Gaandeweg merkte ze dat ze haar eigen "kleine" weg moest gaan. Ze schreef: "De lift die mij naar de hemel zal verheffen zijn uw armen, o Jezus. Daarvoor hoef ik niet te groeien, integendeel, ik moet klein blijven en steeds kleiner worden." Op het einde van haar leven werd ze ernstig ziek. Ze had het zwaar en twijfelde over haar weg.

Ze schreef: "Als ik mijn door die duisternissen vermoeide hart wat rust wil schenken door te denken aan het lichtend land waar ik naar verlang, dan wordt mijn kwelling verdubbeld." Na haar overlijden verscheen haar autobiografie: *Geschiedenis ener ziel*. Het boek maakte grote indruk. Lisieux werd een bedevaartsoord. Heel veel meisjes kregen de naam Trees of Theresia. Welke favoriete heilige hebt u?

Lies van Veldhoven, pastoraatgroep Geloofsgemeenschap Noord / St. Jozefkerk

H. Jacobus Langestraat 51, 7511 HB
tel: 053-431 59 04
Email:
secretariaat.jacobuskerk@katholiekenschede.nl
Uitvaarttelefoon: 06-28567922

Openingstijden secretariaat:

Vrijdagmorgen van 9.30 - 12.00 uur.
U komt het secretariaat binnen door de houten poort tussen de pastorie en de Jacobuskerk. Links vindt u de deurbel. De brievenbus vindt u in de voordeur aan de Langestraat 51.

Lokale Pastoraatgroep:

Email: pastoraatgroep.jacobuskerk@katholiekenschede.nl
Eric Sanders
Hetty Mulder
Juliëtte Kemp

Lokale Beheergroep:

Email
beheergroep.jacobuskerk@katholiekenschede.nl
Jos van Rooij, evenementen/activiteiten
Joop van der Woning, evenementen/
activiteiten
Bennie Elferink, techniek/onderhoud

Pelgrim: Kopij kunt u sturen naar
redactie@katholiekenschede.nl

Bankrekening:

NL 15 RABO 0153 1666 65 tnv
Par. St.Jacobus de Meerdere Enschede

Vieringen: zie pagina's 16-17-18

Elke eerste zaterdag van de maand:
om 12.00 uur Angelus gebedsdienst.

Openstelling Jacobuskerk:

in de maanden april t/m oktober elke zaterdag
van 12.00-16.30 uur met rondleiding.

Great Things 2023

Zaterdag 30 september verzamelden duizenden jongeren zich op het Sint Pieterplein in Rome om, aan de vooravond van de synodevergadering, samen met Paus Franciscus te bidden voor de toekomst van de kerk.

Foto: Luke Mai

Op hetzelfde moment verzamelden de jongeren uit onze parochie zich in de Jacobuskerk, om met gebed en gezang hierbij aan te sluiten. Het concept voor deze avond is goed ontvangen, een mooie basis voor een nieuwe traditie in de Jacobuskerk: enkele keren per jaar gebedsavond op zaterdag door en voor (internationale) jongeren.

Wordt vervolgd!

Ariens gedachtenisviering op zondag 19 november a.s.

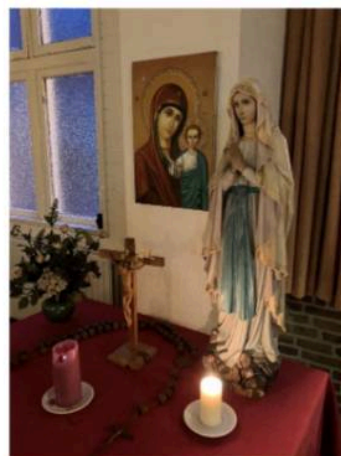
De jaarlijkse Ariens gedachtenisviering heeft dit jaar als thema: **“Ariens als parochieherder”**. De plechtige Eucharistieviering is om 11.00 uur, zoals altijd in de Jacobuskerk, de plek waar Alfons Ariens woonde en werkte. Hoofdcelebrant is Mgr. Th. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, pastoor Paul Daggenvoorde concelebreert en diaken Van Vilsteren assisteert.

Er zingt een gelegenheidskoor, samengesteld uit parochiële koren onder leiding van Eline Harbers.

Daarnaast is de Stadsharmonie (voorheen Koninklijke Leo harmonie) aanwezig. Na afloop bent u welkom in het parochiehuis voor koffie/thee en krentenwegge!

Rozenkransgebed: vanaf nu iedere week in Parochiehuis aan de Walstraat

Vorig jaar begonnen we – op veler verzoek - met het Rozenkransgebed op de eerste dinsdag van de maand. Al snel kwam het verzoek om in de maanden mei en oktober dit iedere week te doen. We zien de gebedskring om Maria groter worden, steeds meer parochianen, jong en oud, sluiten aan. Daarom zullen we met ingang van 21 november iedere dinsdagavond de Rozenkrans bidden. We starten om 19.30 uur, aansluitend is er koffie en thee en ruimte en tijd voor gesprek. Van harte welkom!

Themamiddag in parochiehuis aan de Walstraat over evangelist Marcus

Het liturgische jaar A (Matteus) loopt ten einde, we bereiden ons voor op het jaar B, dat start op de eerste zondag van de Advent. Evenals voorgaande jaren zal pastor Frank de Heus een inleiding verzorgen over de evangelist die centraal staat in het nieuwe liturgische jaar: de evangelist Marcus.

Deze bijeenkomst was oorspronkelijk gepland op de avond van 22 november, maar vanwege de verkiezingen die dag wordt het nu: **Dinsdag 21 november van 14.30 – 16.30 uur in het parochiehuis aan de Walstraat.**

Van harte welkom, voor koffie en thee wordt gezorgd. Graag vooraf aanmelden via

Pastoraatgroep.jacobuskerk@katholiekenschede.nl

Geloofsgemeenschap Zuid

St. Janpastorie, Haaksbergerstraat 253
7545 GH Enschede tel. 053-432 44 87

E-mail:

secretariaat.zuid@katholiekenschede.nl

Uitvaarttelefoon: 06 - 28 56 79 22

Openingstijden secretariaat:

maandag van 9.00 - 11.00 (behalve in de schoolvakanties) en
donderdag van 9.30-11.30 uur

Pastoraatgroep Zuid E-mail:

pastoraatgroep.zuid@katholiekenschede.nl

Mw. T. Hannink

Mw. J. Heitbrink-van Rooij 053-431 62 09

Mw. A. Tenbergen

Carina Meijer is contactpersoon voor de voormalige Ariënsgedachteniskerk

Lokale Beheergroep Zuid E-mail:

beheergroep.zuid@katholiekenschede.nl

Henny Pahlplatz (Ariënsgedachtenis)

06 - 10 13 11 12

Lisette Janssen (St. Jan) 053 - 430 59 88

Tonny Oude Elferink

Redactie Pelgrim: Annelies Tenbergen

redactie@katholiekenschede.nl

Bankrek. NL 15 RABO 0153 1666 65 tnv

Par. St. Jacobus de Meerdere Enschede

Vieringen: zie pagina 16-17-18

De Roef, Pastoor Geertmanstraat 17

Contactpersonen:

Carina Meijer 06-27 38 16 93 **(voor vragen en informatie)**

Bijbelleesgroep:

1e woensdag van de maand om 9.30 uur

Verrijzeniskerk

Het Leunenbergh 588 do-mo 9.00-11.00 uur

Contactpersoon

Annelies Tenbergen 053 - 476 86 67 (voor vragen en informatie)

opbrengst Sam's kledingactie

Ieder voorjaar en najaar organiseert Sam's Kledingactie inzamelingen voor het goede doel. Dit najaar is er een inzameling geweest op 14 oktober 2023. Het doel van de inzamelactie was het verbeteren van de onderwijskwaliteit in Kamuli, Oeganda.

Shenita Nabirye, leerling uit Oeganda (foto: Niels van Laar, cordaid.nl)

In de St Jankerk zijn 76 zakken kleding en schoenen ingezameld. Via de Ontmoetingskerk zijn 50 zakken kleding en schoenen binnengekomen.

Alle gevers hartelijk dank!

Wil iedereen die ruimte in kerk of parochiezaal of pastorie wil gebruiken deze vooraf reserveren bij Lisette Janssen via beheergroep.zuid@katholiekenschede.nl

Het is fijn om overzicht te kunnen houden.

Parochie St. Jacobus de Meerdere Parochie Maria Vlucht Parochie St. Franciscus van Assisië

UITNODIGING

Afscheid Carla Berbée als pastoraal werker

Vrijdag 17 november 2023

St. Jankerk, Haaksbergerstraat 251, 7543 TH Enschede

19.00 uur viering, waarna receptie en ontmoeting

De viering is ook via een livestream te volgen: https://youtube.com/live/YO1quGy_Msw?feature=share

Cadeautip: ✉ gift voor Caritas of De Wonne

Contactadres: secretariaat van de parochie Maria Vlucht

E-Mail: secretariaat@mariavlucht.nl; tel. 053 - 5361675

Met vertrouwen, verwondering en dankbaarheid

Die woorden vatten samen hoe Carla Berbée terugkijkt op haar jaren als pastoraal werker. Zij heeft 26 jaar gewerkt, eerst in Oldenzaal en vanaf 2001 in Enschede en uiteindelijk voor heel Zuidoost Twente. Ze heeft als opbouwwerker veel werkgroepen van parochianen ondersteund, mee richting gegeven aan bestuur en beleid, uiteindelijk in het basispastoraat mensen ontmoet in vreugde en verdriet, ouders begeleid bij doop en eerste communie. Kortom: zij is in geloof voorgegaan om de Ene en Eeuwige te mogen ontmoeten. Om het werk van Jezus Christus handen en voeten te geven in onze samenleving van vandaag.

Ze begon haar loopbaan met het idee: gesprekken aan de keukentafel als beeld van pastoraal ontmoeten. En dat beeld: pastoraat als ontmoeting, bepaalt nu het pastorale beleid in Zuidoost Twente. Zij rondt haar loopbaan af met gesprekken in de lijn van het synodale proces; geloofsgesprekken over: Geleefd geloof.

Geloven houdt nooit op maar eind november komt er wel een eind aan haar functie van pastoraal werker, omdat Carla met pensioen gaat.

Vanuit het pastoraal team en besturen zijn we haar dankbaar. De inzet van Carla voor de parochies van Zuidoost Twente is een feest waard. Dat doen we met haar afscheid op vrijdag 17 november in de St. Jankerk te Enschede.

We stellen uw komst zeer op prijs en hopen u te verwelkomen.

Pastoresteam en besturen van de Parochies van Zuidoost Twente,
St. Jacobus de Meerdere, Franciscus van Assisië, Maria Vlucht

Vragen aan Carla Berbée:

met vertrouwen
verwondering
en dankbaarheid

Welke weg heb je bewandeld om uiteindelijk in het pastorale werk uit te komen?

Mijn ouders hebben me echt de schat van het geloof meegegeven. Daar ben ik ze ontzettend dankbaar voor. Ze waren heel bevlogen door het concilie in de jaren '60 en gingen daar in mee. Daardoor ben ik zelf al jong vrijwilliger geworden: bij een koor, parochievergadering, MOV en met 23 jaar parochiebestuurslid. Ik heb een opleiding gevolgd en ben op kantoor terecht gekomen. Maar werken in de kerk vond ik zo veel leuker en zinvoller. Na een hint van een pastor ben ik -naast mijn betaald werk- theologie in deeltijd gaan studeren. Na 10 jaar en enkele ingrijpende levensgebeurtenissen later, was dit klaar. Intussen had ik ook de weg gevonden naar de franciscaanse beweging. Daar ben ik in 1990 gaan werken: voor allerlei groepen en gemeenschappen over heel Nederland. Uiteindelijk ben ik -eenmaal wonend in Twente- terecht gekomen in de parochies van Oldenzaal. En na de vuurwerkramp, in 2001 in Enschede.

Was het een moeilijke/lastige weg?

Franciscus en franciscaanse mensen hebben mijn hart geopend. In die traditie heb ik een jarenlange vorming gekregen. Ik leerde daar: heel veel in ons leven is gekregen (voor mij: van God) en dat maakt dankbaar. Stilte en gebed zijn de basis om actief met mensen om te gaan. Een lange traditie geeft je de mogelijkheid om van ervaringen te leren. Daardoor is de omgeving van geloof voor mij breder dan de parochies. Dat heeft voor mij conflicten en barrières binnen de parochiesetting regelmatig gerelativeerd. Binnen de franciscaanse familie ben ik deel van internationale netwerken. En ook die zetten ons gekibbel binnen de Nederlandse kerk in een wat zachter licht.

Ben je er gelukkig van geworden?

Het is wonderlijk om op deze manier met allerlei mensen in contact te komen; in intense momenten (bv rondom een uitvaart of doop) maar soms ook door jaren lang met elkaar op te trekken. En dan iemand te zien uitgroeien. Ik heb veel gewerkt in groepen, meer dan bv. huisbezoeken. En ik heb veel vrijwilligers begeleid. Want dat was voor mijzelf vaak zo herkenbaar. Vrijwilligers hebben een grote motivatie. Ik heb beseft dat samenwerken mij gelukkig maakt. Samen met collega's; samen met een koster, een organist en koorleden bij een uitvaart; samen met een pastoraatgroep; samen met bestuurders... Dan gaat het stromen tussen mensen en dat is voor mij een vleugje van de heilige Geest, de kracht die mensen verbindt.

Pastoraat ervaar ik telkens weer als iets heel zinvols. Ook al heeft de kerk geen grote plaats meer bij veel mensen in hun leven. Ook al wordt gemakkelijk over een vrouw heen gekeken (hoe klein of groot je ook bent...). Luisteren naar wat er leeft diep van binnen, luisteren naar wat een mens beweegt, luisteren naar een levensverhaal en samen zoeken naar betekenis... 5 jaar geleden heb ik in mijn privéleven voor De Wonne gekozen. Daar komen voor mij alle hartlijnen samen: vanuit mijn geloof en inspiratie wat voor anderen kunnen betekenen, een groot huis openstellen met plezier en levensvreugde. Door verstilling en samen te bidden.

Met een luisterend oor of een lekkere warme maaltijd. Dus wat ik ga doen na mijn pensioen?: gewoon doorwerken. In hopelijk een iets lager tempo en met minder avonden actief. Maar geloven leg je niet af, dat blijft levenslang. Gelukkig!

Welk bijbelverhaal is jou dierbaar, en waarom?

De bijbel en haar verhalen blijven mij al jaren boeien, ook buiten de liturgie. Twee verhalen uit de evangeliën zijn een sleutel: pastoraat is ontmoeten van elkaar en ontmoeten met God.

Af en toe valt dat samen. Zoals in het verhaal van de ontmoeting tussen Maria en Elisabeth. Een ontmoeting op dezelfde ooghoogte, gelijkwaardige bondgenoten. En een verhaal van hoop. Waar Jezus tegen zijn vrienden zegt: 'blijf doorgaan op mijn weg, laat je niet kisten. Ik blijf bij jullie tot het einde der tijden.' Daar moeten we ons maar aan vasthouden. Hoe dan ook...

Annelies Tenbergen (Redactie) in gesprek met Carla Berbé

Allerzielen

Op 2 november herdenken we de overledenen. En bidden we voor alle zielen. Door de dood zijn zij uit ons blikveld, buiten ons handbereik. We kunnen elkaar niet meer in de armen nemen. Dagelijks en in de uren van de nacht missen we ze.

Foto's en andere spullen roepen herinneringen op. Ook de manier waarop de kinderen spreken en bewegen. Of hoe wijzelf dingen doen. Daarbij denk je aan je man of vrouw, aan je ouders, aan de liefde voor elkaar. Aan wat je samen mocht ontvangen of moest bevechten. Aan de vreugde die je hebt beleefd. En de tegenslag die je samen hebt verdragen. En hoe je steeds meer elkaars maatje werd, elkaars lief.

Wie een kind verloor, denkt terug aan de dagen van zwangerschap en geboorte. En aan dat vreselijke moment toen ernstige ziekte of tragisch ongeval werd gemeld. Herinneringen aan de onmacht en de dappere strijd, aan de hartverwarmende saamhorigheid en de stille eenzaamheid. En aan hoe moeilijk het was om afscheid te nemen. En verdrietig leeg de dagen erna. Misschien bedenk je ook hoe je steeds meer overeind kwam.

In de kerk gedenken we de overledenen ook. We zien hun gedachteniskruisjes. En horen hun namen bij voorbede en misintentie. Dan verbinden we hun leven en sterven met dat van Jezus. Waarbij we bidden dat onze gestorvenen met Christus, Maria en alle heiligen eeuwig Leven bij God.

En dat wijzelf sterk zullen blijven onderweg naar een heerlijk hemels weerzien.

Paul Daggenvoorde, pastoor

KRONIEK

OVERLEDENEN

St. Jozefkerk

28-09-2023

Thea van Wijngaarden-Beckmann, 97 jaar, w/v dhr. Van Wijngaarden

Anders

24-09-2023

Ada Peterink-Elzinga, 91 jaar, w/v H.A. Peterink

17-10-2023

Dhr. H.J. Dunhoft, 87 jaar, w/v G.A.R. Dunhoft-Hemmer

24-10-2023

Berend Jongbloed, 85 jaar, e/v W.J. Jongbloed-Beyer

25-10-2023

Clasina M. van Zuijlen-De Bruin, 83 jaar

27-10-2023

Sjaak Oude Groeneger, 81 jaar, w/v Mv. Oude Groeneger-Tijdhof

DOPELING

08-10-2023

Olivia Rekers, geboren op 16 december 2022, d/v Wouter Rekers en Eloisa Schiroli, gedoopt in de St. Jozefkerk

Kerstviering Ouderen en Kerk

Op maandag 18 december om 14.30h is er een kerstviering in de St. Jankerk. Na de eucharistieviering zal er een gezellig samenzijn zijn. Dit keer niet met een broodmaaltijd, maar met hapjes en een drankje. Voor opgave kunt u zich melden bij onderstaande personen.

U kunt zich opgeven bij

José Heitbrink

053-431 62 09 heitbrink1@home.nl

Hermine Leppink

053-431 21 38 hermineleppink@gmail.com

Henk Thüss

053-433 03 22 h.thuss@kpnplanet.nl

Henny Pahlplatz

06-10-131 112 henny.thea@ziggo.nl

Bij opgave graag telefoonnummer en adres vermelden.

vieringenrooster

waar	dag	tijd	voorganger	soort viering	koor
Zaterdag 11 en zondag 12 november - 32e zondag door het jaar					
St. Jankerk	za	19.00 uur	P. Daggenvoorde	Eucharistie St. Maarten-/familieviering	Kinderkoor JM
H. Jacobuskerk	zo	11.00 uur	B. Dieben+N. Jansen	Gebedsviering	Vocal Moments
St. Jozefkerk	zo	11.00 uur	W. Rekveld	Eucharistie + kwd	Mariakoor
Vrijdag 17 november - Viering + aansluitend receptie tgv afscheid Carla Berbée					
St. Jankerk	vrij	19.00 uur	C. Berbée + team	Gebedsviering Afscheidsviering Carla Berbée	Alle koren
Zaterdag 18 en zondag 19 november - 33e zondag door het jaar					
St. Jankerk	geen viering				
H. Jacobuskerk	zo	11.00 uur	Mgr. Hoogenboom + P. Daggenvoorde + A. van Vilsteren	Eucharistie + kwd Ariënsgedachtenisviering	Alle koren
St. Jozefkerk	geen viering				
Zaterdag 25 en zondag 26 november - Christus Koning					
St. Jankerk	za	18.00 uur	W. Rekveld	Eucharistie Caeciliaviering	Gem.Koor St. Jan- H. Michaël
St. Jankerk	zo	10.00 uur	Werkgroep Kinder- vieringen	Gebedsviering Klokjesviering (voor kleine en grote kinderen)	Samenzang
H. Jacobuskerk	zo	11.00 uur	R. Kenter	Woord-Communie- viering - Caecilia	Mariakoor
St. Jozefkerk	zo	11.00 uur	W. Rekveld	Eucharistie + kwd	Ariënskoor
Zaterdag 2 en zondag 3 december - 1e Advent					
St. Jankerk	zo	10.00 uur	R. Kenter	Woord-Communie- viering / MOV+kwd	J. Beijerink + J. Leij- dekkers
H. Jacobuskerk	zo	11.00 uur	P. Daggenvoorde	Eucharistie internationale viering	Ariëns Music Ministry
St. Jozefkerk	zo	11.00 uur	J. Kortstee	Eucharistie + kwd MOV	Arienskoor
Vrijdag 8 december - Onbevleete Ontvangenis					
H. Jacobuskerk	vrij	09.30 uur	F. de Heus	Woord-Communie- viering	Samenzang
Zaterdag 9 en zondag 10 december - 2e Advent					
St. Jankerk	za	19.00 uur	P. Daggenvoorde	Eucharistie	Gem. Koor St. Jan- H. Michaël
H. Jacobuskerk	zo	11.00 uur	B. Dieben + N. Jansen	Gebedsviering Cantate	Vocal Moments
St. Jozefkerk	zo	11.00 uur	W. Rekveld	Eucharistie + kwd	Kinderkoor JM

vieringenrooster

waar	dag	tijd	voorganger	soort viering	koor
Zaterdag 16 en zondag 17 december - 3e Advent					
St. Jankerk	zo	10.00uur	P. Daggenvoorde	Eucharistie + kwd	Ariënskoor
H. Jacobuskerk	zo	11.00 uur	H. Mulder	Woord-Communie- viering	Ton sur Ton
St. Jozefkerk	zo	11.00 uur	W. Rekveld	Eucharistie + kwd	BJK

Maandag 18 december

St. Jankerk	ma	14.30 uur	W. Rekveld	Eucharistie	Gem.Koor St. Jan- H. Michaël
-------------	----	-----------	------------	-------------	---------------------------------

Kerstviering Senioren
Zie hiervoor pagina 15 ivm opgave

Agenda Voor en Met de Kinderen - meer info op pagina's 20-21

St. Jankerk:

- Zaterdag 11 november 13.00 - 15.00 uur lampionnen maken in parochiezaal St. Jankerk
- Zaterdag 11 november 19.00 uur Familieviering in St. Jankerk
- Zondag 19 november 10.00 uur Viering in H. Jacobuskerk mét Kinderwoorddienst
- Zondag 26 november 10.00 uur Klokjesviering
- Zondag 3 december 10.00 uur Kinderwoorddienst - 1e advent
- Vrijdag 15 december 15.30 - 17.00 uur parochiezaal Kids Time
- Zondag 17 december 10.00 uur Kinderwoorddienst - 3e advent
- Zondag 24 december 16.30 uur Kleuter-Kerstviering
- Zondag 24 december 18.00 uur Familieviering Kerst

St. Jozefkerk:

- Zondag 12 november 11.00 uur Kinderwoorddienst met lampionnen-processie
- Zondag 19 november 11.00 uur viering in H. Jacobuskerk met kinderwoorddienst
- Zondag 26 november 11.00 uur Kinderwoorddienst
- Zondag 3 december 11.00 uur Kinderwoorddienst - 1e advent
- Zondag 10 december 11.00 uur Kinderwoorddienst - 2e advent
- Zondag 17 december 11.00 uur Kinderwoorddienst - 3e advent
- Zondag 24 december 11.00 uur Kinderwoorddienst - 4e advent

Vieringen door de week

Woensdag 09.30 uur St. Jozefkerk

Donderdag 09.30 uur De Roef

Donderdag 09.30 uur Verrijzeniskerk

Vrijdag 09.30 uur H. Jacobuskerk

Zaterdag 12.00 uur H. Jacobuskerk Angelusgebed (1e zaterdag vd maand)

Openingstijden dagkapellen

St. Jozefkerk (tot nader bericht gesloten)

H. Jacobuskerk dagelijks 10.00-17.00 uur rolstoeltoegankelijk

Verrijzeniskerk (tot nader bericht gesloten)

Vieringen in de verzorgingshuizen

Ariensstaete vrijdag 19.00 uur

De Cromhoff 1e donderdag vd maand 16.00 uur katholieke viering

3e donderdag vd maand 16.00 uur protestantse viering

De Eschpoort 4e zondagavond vd maand 18.00 uur

(voor bewoners van de Eschpoort en bewoners van Het Korteland)

Florapark 1e dinsdag van de maand 09.30 uur

De Posten 2e vrijdag van de maand 10.00 uur

Arienshuis zaterdag 18.00 uur afwisselend eucharistie/

(Glanerbrug) woord-communieviering/oecumenische viering

In de andere verzorgingshuizen wordt nog niet gevierd of ontbreekt informatie.

Oecumenische Geloofsgemeenschap Helmerhoek

Kijk voor informatie op: www.ogh-enschede.nl

Leefgemeenschap De Wonne, Noorderhagen 25

Meditatiezaal Elke zondag

11.00 uur

Coventry gebed in De Wonne

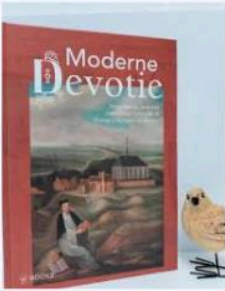
Gebed voor Vrede en verzoening: Iedere vrijdag van 13.13 - 13.30 uur,
Daarna drinken we een kop koffie of thee.

We hebben dit wegens corona enige tijd in de Ontmoetingskerk gedaan, maar **vanaf vrijdag 22 sept.** (dus in de vredesweek) zal dit weer plaats vinden **in de Wonne**, Noorderhagen 25, 7511 EK, Enschede.

Voorankondiging

In de voetsporen van de Moderne Devotie

De Moderne Devotie. Geert Groote. Thomas a Kempis.
Ongetwijfeld bekende namen voor u. Maar wat weet u eigenlijk over De Moderne Devotie?
En wat was de rol van Geert Groote en Thomas a Kempis ?

Veel van de georganiseerde bedevaarten gaan over de grens. Terwijl juist hier, in onze eigen regio, van Deventer tot Zwolle, de bakermat ligt van één van de meest invloedrijke religieuze bewegingen, die ontstond in de late Middeleeuwen: De Moderne Devotie.

Graag nemen we u in het vroege voorjaar van 2024 mee naar Deventer en Zwolle, op zoek naar de voetsporen van respectievelijk Geert Groote en Thomas a Kempis.
Voorafgaand en aansluitend aan beide excursiedagen organiseren we bijeenkomsten in het Parochiecentrum aan de Nieuwe Schoolweg in Enschede.
Het voorlopige programma is als volgt:

29 november 2023

Lezing Moderne Devotie, Geert Groote en Thomas a Kempis
door Paul Daggenvoorde en Hetty Mulder.
Uitleg programma dagexcursies, mogelijkheid tot aanmelden

25 januari 2024

Dagexcursie per trein naar Deventer, bezoek aan Geert Groote Museum, stadswandeling, afsluiting met korte gebedsdienst in Broederenkerk.

11 april 2024

Dagexcursie naar Zwolle per touringcar, bezoek aan Windesheim en Agnietenberg, stadswandeling en afsluiting met korte gebedsdienst in de Onze Lieve Vrouwekerk in Zwolle, de kerk waarvan de toren ook bekend staat als "De Peperbus".

15 mei 2024

Evaluatie van de excursies, uitwisselen van ervaringen, gevolgd door stil gebed.

Waar : 29 november en 15 mei Parochieel Dienstencentrum,
Nieuwe Schoolweg 2 Enschede
Aanvang 19.30 uur
Voor wie : Belangstellenden uit parochies Zuidoost Twente
Prijs per deelnemer: Hopen we op 29 november bekend te kunnen maken
Groepsgrootte : Maximaal 40 personen
Begeleiding : Pastoor Paul Daggenvoorde en Hetty Mulder.

Anmelden voor de informatieavond op 29 november graag uiterlijk 24 november via
secretariaat@katholiekenschede.nl

VOOR EN MET DE KINDEREN

Zondag 26 november om 10.00 uur

KLOKJESVIERING in de **St. Jankerk**, voor kinderen (3-7 jaar) en hun ouders en grootouders. Op een speelse manier betrekken we de kinderen bij de viering. Aansluitend koffie en ranja om na te praten.

mail

klokjesvieringen jankerk
WhatsApp Gruppe

In december is er geen klokjesviering
Met ingang van januari 2024 vieren we op elke tweede zondag van de maand om 09.30 uur.

Kinderwoorddienst St. Jozefkerk tijdens de viering van 11.00 uur

12 november

Thema: Houd je lampje brandend.
De dag van tevoren vieren we Sint Maarten in de Sint Jan. Houd jij jouw lampje nog even brandend, net als de bruidsmisjes uit het Evangelie?

19 november IN DE H. JACOBUSKERK

Thema: Ook jij hebt talenten.
Waar ben jij goed in? Welke gave heb jij van God gekregen om met andere mensen te delen?

26 november Christus Koning

Thema: Hart hebben voor de minsten.
Deze zondag vieren we Christus Koning. Vier jij mee?

3 december 1e zondag van de Advent

Thema: Let goed op, Jezus komt!
Ook de Advent is een tijd van verwachten en verlangend uitzien. We zien uit naar de geboorte van Jezus Christus en die geboorte gaan we met Kerstmis vieren. Hoe kun jij in jouw hart de komst van Jezus voorbereiden?

10 december 2e zondag van de Advent

Thema: Maak je klaar voor de Heer!
Deze zondag lezen we in het Evangelie over Jesaja en Johannes. Weet jij wie dat zijn? En weet jij over wie Johannes spreekt?

17 december 3e zondag van de Advent.

Thema: Johannes getuigt van het Licht, en jij?
Gaudete! Verheug je! Er branden drie kaarsen op de krans. De heer is nabij!
Kun jij net als Johannes in jouw leven getuigen van het Licht van Jezus?

24 december 4e zondag van de Advent

Maria zegt JA, en jij?
In dit Evangelie lezen we samen hoe Maria JA zegt tegen God.

VOOR EN MET DE KINDEREN

Kids Time St. Jankerk

Voor wie? Kidstime is voor kinderen uit groep 4, 5, 6, 7 en 8.

Wat doen we? In drie jaar nemen we de kinderen mee op reis langs de traditionele feesten in onze katholieke kerk. Ons geloof is meer dan de bijbel lezen en bidden. Het is gemeenschap vormen en we feesten met elkaar dus het hele jaar door. We gaan ook vooral mét elkaar die weg. De kinderen leren meer dan de feestdagen benoemen. We vieren, bidden, praten, lezen, knutselen en spelen samen op die ene vrijdag in de maand.

Wanneer? vrijdag 15 december 2023 van 15.30 uur tot 17.00 uur

Waar? De parochiezaal van de Sint Jankerk Haaksbergerstraat 253 in Enschede

Wat gaan we doen? Het thema voor deze bijeenkomst is **Advent vieren**

In oktober stond Sint Franciscus op onze feestkalender

Kidstime gaat in 2024 iets nieuws brengen!

Opgeven en info

via: kidstime@katholiekenschede.nl of

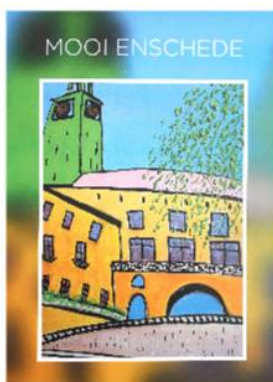
06-47 41 65 29

Stadsportretten

Op zaterdag 23 september werd in de galerie Beeld en Aambeeld het kunstboek Mooi Enschede van Marianne Neijhuis ten doop gehouden.

Uiteraard wordt de Josephkerk meerdere malen afgebeeld, het is op veel plekken te koop.

Voortgang toilettenproject

Ook het toilettenproject vindt voortgang. De contouren zijn nu prachtig te zien. Voor de kerkgangers, die van

bouwkundig-oud-en-nieuw houden is het ontwerp van de Enschedese architect Paul van der Jeugd. De eerste uitbouw was in de jaren '50 de Mariakapel en dat ontwerp was van J. Sluijmer een groot klassiek geschoolde architect uit Enschede.

Kerst Lunchconcert

Op donderdag 21 december a.s. vanaf 12.30 (kerk open vanaf 12.00) houdt ArtEZ in de Josephkerk het beroemde kerstlunchconcert. Iedereen welkom. Gratis entree.

Infobord

Onder het grote bord voor de entree heeft Remco een sterk infobord aan de bakstenenmuur gehangen. Het ziet er strak en verzorgd uit.

John Schiffel

Stichting Behoud Sint Josephkerk

foto's Secil Arda

Samen verder groeien naar 750 kerstpakketten.

Vorig jaar las u in de Pelgrim, hoe Honoré wekelijks op zijn fiets springt en statiegeld inzamelt voor kerstpakketten.

In 2019 ontvingen **90** gezinnen een kerstpakket.

Vorig jaar 500. En dit jaar is het weer gegroeid.

Dit jaar wil de PCI **750** gezinnen voorzien van een kerstpakket.

Adressen van deze gezinnen krijgen wij van de wijkcoaches, stichting Leergeld en de hulp telefoon van Enschede.

Kent u zelf een gezin dat een steun in de rug goed kan gebruiken?

U kunt het adres vóór 12 november anoniem inleveren in één van de drie kerken.

Tot 15 november kunt u het adres mailen naar

secretaris@caritasenschede.nl.

Maar, misschien wilt u ons ook helpen.

Bijvoorbeeld met het bezorgen van de pakketten.

Dat gebeurt op zaterdag **16 december**.

Het bezorgen kost ongeveer 2 uur.

U kunt zich aanmelden via **secretaris@caritasenschede.nl**.

Wilt u deze kerstpakkettenactie financieel steunen?

U kunt uw gift overmaken op:

NL45ABNA 0592332675 t.n.v. PCI Caritas Enschede onder vermelding van 'kerstpakketten'.

Of gebruik de QR- code. Uw gift is van harte welkom.

ER STAAT EEN LAUDATO SI' BOOM IN HET ABRAHAM LEDEBOERPARK TE ENSCHEDE

Na een lange en intensieve voorbereiding door de werkgroep Laudato Si' was het zaterdag 21 oktober eindelijk zover: de Laudato Si' boom kon geplant worden.

In het allermooiste park van de wereld, het Abraham Ledebroerpark te Enschede en onder een stralend zonnetje (wat echt bijzonder was en dankbaar stemde, gezien de vele regen in de voorafgaande dagen) was een kleine groep bijeengekomen om hiervan getuige te zijn.

In haar openingspeech vertelde Alice Sniijders over het hoe en waarom van deze boom. 'Een boom is een teken van hoop. Want een boom plant je niet voor jezelf, maar voor de generaties na ons. Zij plukken uiteindelijk de vruchten ervan.'

Daarna werd de Laudato Si' boom door zeven parochianen met vereende krachten in de grond gezet. Zij dekten haar wortels met vruchtbare en gezegende aarde toe. Vertrouwd door die liefdevolle en enthousiaste handen, onder de deskundige leiding van de beheerder van het park, Frank Dubbelink van Onderhoud Enschede én met de zegen van pastor Carla Berbee, heeft deze inheemse Zoete Kriek een kickstart gekregen waarop menig boom jaloers zal zijn.

Zeven parochianen: één in beweging en één doel.

(foto: Alice Sniijders)

Er is ook een gedenkbord naast de Laudato Si' boom geplaatst. Johan Hofhuis onthulde dat zaterdag. Hij benadrukte dat een boom planten een teken is. Zo kunnen we in ieder geval iets doen en later tegen onze kinderen zeggen dat we ons best hebben gedaan, aldus Johan. Op het bord is te lezen dat deze speciale boom een geschenk is van de werkgroep Laudato Si' namens de katholieke kerken van Zuidoost Twente.

Tenslotte nam Rietie Kenter het woord en dankte alle mensen die aanwezig waren en zij die bij de totstandkoming ervan betrokken zijn geweest. Ze sloot af met een korte bezinning. Uiteraard was er na zoveel gedane arbeid voor alle aanwezigen koffie, thee en zelfgebakken cake van meesterbakker Rietie in de Lammerinkswönnner. Een feestelijke en gezellige afsluiting van een heel bijzondere en gezegende middag.

Wist u dat 1Twente ook verslag van deze boomplanting heeft gedaan?

Kijk maar eens op internet [Katholieken planten boom in Ledebroerpark voor het klimaat](#)

En volgend jaar planten we gewoon opnieuw een Laudato Si' boom. Weet u een mooie plekje? Meld het ons: Laudatosi@rkzuidoosttwente.nl

Rietie Kenter en Alice Sniijders
namens de Werkgroep Laudato Si'

Van de vicevoorzitter

Kerksluiting vervolg....

De aankondiging in de vorige Pelgrim dat we een procedure starten om één van onze drie locaties te sluiten leidt al tot interne discussie. Dat is uitstekend.

Op 14 november starten we met een eerste formele bijeenkomst rond het thema kerksluiting.

Dat zal gebeuren met de lokale beheergroepen en de pastoraatsgroepen. Daarna komen we met een schema hoe we de informatie aan en de discussie met parochianen vorm gaan geven. In deze en volgende Pelgrims zal ingegaan worden op de thema's financiën, vrijwilligers en pastoraal team.

Nu deel 1: financiën.

Actueel om twee redenen: er is te kort en de actie kerkbalans komt er weer aan.

De afgelopen jaren hebben we tot tonnen ingeleverd op ons vermogen. Dankzij verkoop van kerken, een aantal grote bijdragen van parochianen (we spreken over tonnen) en een verbeterde kerkbijdrage leven we financieel nog. Verkoop van gebouwen en goederen levert echter geen structureel geld op, maar dempt alleen het gat in een bepaald jaar. Ook bij onze super donateurs houdt het een keer op. De kerkbijdragen blijven achter.

Onze belangrijkste inkomstenbron is de bijdrage van parochianen.

De actie kerkbalans komt er weer aan. Veel parochianen hebben door deel te nemen getoond dat de kerk aan hun hart gaat. Na de aanvankelijke stijging van de opbrengsten van €90.000,-- naar €160.000,-- lopen de bijdragen nu terug.

Voor 2024 komen we met de volgende adviesbedragen:

€ 11,70 per maand

€ 35,10 per kwartaal

€ 140,40 per jaar.

Weer een verhoging? Ja.

De afgelopen 5 jaar is het advies bedrag van € 10,-- verhoogd naar € 11,70.

De verhoging is procentueel minder dan de AOW en minimumloon in diezelfde periode. (Deze maat geef ik vaak aan omdat die objectief te controleren is en het de mensen met minimum inkomens betreft).

We zien echter dat veel mensen de afgelopen jaren hun bijdrage niet hebben bijgesteld.

Hierdoor komen we ten opzichte van de inflatie tienduizenden euro's extra te kort.

Zou u eens willen kijken of voor u een aanpassing haalbaar is?

Is het voor de kerk anders dan voor de jaarlijkse verhogingen van verzekeringen, en allerlei andere uitgaven? Ons machtigen tot automatische incasso biedt ons meer zekerheid en u gemak als er wat veranderd moet worden.

Het is maar de vraag of een kerksluiting leidt tot een voldoende op orde brengen van onze financiële huishouding. Wie haakt dan extra af? We zitten in een spagaat.

Joop Hassink, Vicevoorzitter parochie St. Jacobus de Meerdere.

Zilveren jubileum Paul Daggenvoorde

In oktober was ik 25 jaar priester

Toen ik ongeveer 35 jaar geleden aan de opleiding begon was dat een spannende sprong in het diepe. Want al heb ik bravoure, een held ben ik niet. Eerder gevoelig en voorzichtig. Maar wat ben ik gelukkig destijds te hebben durven beantwoorden aan dit beroep op mijn leven.

De opleiding was indringend en vormend. En ook als priester heb ik in het parochiepastoraat op steeds andere plaatsen, met telkens andere mensen, onder steeds nieuwe omstandigheden, heel wat ontwikkeling doorgemaakt. Pastoraat en vieringen passen echt bij me. De dienst aan de leiding van parochies veel minder. Maar ook het pastoorsambt heeft mijn priesterschap verdiept. Dankbaar kan ik Paulus voluit nazeggen: 'Christus is mijn leven'. Voor mij is priesterschap dienst aan het geloof en de zending van gemeenschappen.

Met wie ik de H.Mis vier. Om samen gevoed door Christus' woord en - sacrament als broeders en zusters van Hem, en van elkaar, zijn missie uit te voeren. De viering van de H. Mis is waarvoor ik ben gewijd, en waaraan ik ben toegewijd. Die bediening is wezenlijk voor het priesterschap en voor het leven van de kerk, maar géén doel op zichzelf. Het gaat uiteindelijk om de missie, die door alle kerkleden wordt uitgevoerd. Het synodale proces helpt ons dat te bespreken.

Het bijzonder priesterschap, dat van de priester, uitgedrukt in het vieren van de H. Mis is ten dienste van het algemeen priesterschap: de missie van álle kerkleden, uitgedrukt in wat we buiten de vieringen zelf allemaal doen, vanuit ons geloof. Dieonuitputtelijke bron voor menselijk sámenleven, tot eer van God.

Op weekend-dagen dicht bij de data van de wijding en de eerste Mis, heb ik tijdens de vieringen waarvoor ik al ingeroosterd stond, dankbaar het priesterschap gevierd. Voor Jacobus de Meerdere was dat op zaterdagavond 7 oktober in de st Jan.

Dank jullie wel!

Paul Daggenvoorde

Uniek concert: Rossini's Petite Messe Solennelle in Jacobuskerk Enschede

Op zaterdag 18 november brengt Toonkunst Enschede de Petite Messe Solennelle van Rossini. Een niet te missen concert! Toonkunst werkt hierin samen met vooraanstaande solisten, en staat onder begeleiding van internationaal bekende musici: Dirk Luijmes, Nederlands bekendste harmoniumspeler, en Sofia Vasheruk, de bij velen bekende concertpianiste uit Enschede.

De beroemde operacomponist Gioachino Rossini (1792-1868) componeerde zijn meesterwerk 'Petite Messe Solennelle' (kleine plechtige mis) aan het eind van zijn carrière. Het werk was ingetogen en licht tegelijk, het combineert verstillend en ontroerende momenten met humor en een prettige lichtheid in de muziek.

Rossini schreef deze prachtige compositie voor koor en solisten, onder begeleiding van piano en harmonium. Toonkunst Enschede is bijzonder trots dat zij voor dit concert mag samenwerken met de befaamde harmoniumspeler Dirk Luijmes, winnaar van talloze prijzen, en door vakblad Luister gekroond tot 'Harmoniumspeler des Vaderlands'.

De pianobegeleiding wordt verzorgd door Sofia Vasheruk, de internationaal bekende concertpianiste uit Enschede, die de concerten van Toonkunst begeleidt in muzikaal hoogstaande samenwerking met de bevlogen dirigent lassen Raykov.

Bij de uitvoering van Rossini's Petite Messe Solennelle wordt het koor vergezeld door de solisten Deirdre Angenent (sopraan), Carina Vinke (alt), Mattijs Hoogendijk (tenor) en Joep van Geffen (bas).

Mis het niet!

Dit prachtige, unieke concert met harmoniumspeler Dirk Luijmes vindt plaats op **zaterdagavond 18 november in de Jacobuskerk in Enschede, aanvang om 19.30u.**

Kaarten vooraf bestellen kan via www.toonkunstenschede.nl.

Kaarten zijn ook voor aanvang van het concert te koop aan de kassa bij de ingang.

Dat is dan wel alleen tegen contante betaling.
De kaarten kosten 30 Euro, tot 18 jaar is de toegang gratis.

De MARIakerk in ENSCHEDE als podium: Dagboek van een Dorpskoor is de nieuwe muziektheaterproductie van Magda Nij Bijvank. *Een belevenis die nog lang na zal zingen.*

Theatermaker en actrice Magda Nij Bijvank staat bekend om theaterproducties met een flinke dosis human interest: theater als podium voor bijzondere verhalen van "gewone mensen". Zo maakte ze o.a. Geen Moederdag en speelde ze Ria van de bank in het theaterspektakel Hanna van Hendrik. Dagboek van een Dorpskoor is haar nieuwste productie, die van 16 november t/m 3 december 2023 te zien zal zijn in drie kerken in Salland en Twente.

Dagboek van een Dorpskoor is een muziektheaterproductie over de teloorgang en wederopbouw van een dorpskoor. Intiem, geestig en ontroerend. Deze voorstelling wordt gespeeld door Magda Nij Bijvank, Iwan Walhain, Jennifer Evenhuis, Pepijn Korfage en een ensemble van regionale amateurspelers- en zangers. Ook is er een rol weggelegd voor de lokale harmonie. Het is een ode aan het culturele verenigingsleven en een pleidooi om jezelf te kunnen zijn in een kleine gemeenschap.

Gezocht: Jongeren tot 18 jaar die meer willen leren over filmen en dat gelijk willen toepassen bij een professionele muziektheaterproductie. Inclusief workshops, leren regisseren, inkijk in het creatieproces. Daarnaast leer je monteren, en zal de film feestelijk worden gepresenteerd aan cast en crew. Aanmelden/info kan via:

I.koezen@schouburghengelo.nl

Gezocht: Jongeren tot 18 jaar die willen zingen in de productie aan het einde van de voorstelling als een soort flashmob. Onder begeleiding van een professionele zangdocent zijn er twee repetities en een generale op locatie. Alles stemmen zijn welkom, fijn als je wat muzikaal gevoel hebt, maar vooral voor de leuk!

Aanmelden/info kan via:

I.koezen@schouburghengelo.nl

Magda Nij Bijvank: "De kerk staat voor verbinding: de plek waar mensen samen kwamen. En nog steeds komen, want ondanks dat kerkdiensten op houden te bestaan krijgen kerken een nieuwe invulling, zoals met Dagboek van een Dorpskoor. We spelen in drie kerken: in mijn geboortedorp Haarle (gemeente Hellendoorn), in Bentelo (gemeente Hof van Twente) en in mijn huidige woonplaats: Enschede. De voorstelling gaat over het dorpskoor van Heinsem. En de laatste noten lijken te zijn gezongen: te weinig animo en weer is er een dirigent weggelopen. Ik speel de rol van Marieke, de stille kracht achter het koor. Maar ook zij heeft er ook geen geloof meer in. Voor de laatste paar overgebleven koorleden is dit een kleine ramp, maar door de terugkeer van een oude dorpsbewoner lijkt het tij te keren." De voorstelling wordt gecoproduceerd door de Erfgoedparade en Schouburg Hengelo.

Dagboek van een Dorpskoor wordt in totaal 15 keer gespeeld. Kaarten à 25,00 euro zijn verkrijgbaar via

www.dagboekvaneendorpskoor.nl

Kaarten voor try-outs kosten 17,50 euro.

Do 16, vr 17, za 18 en zo 19 november 2023

Sint Sebastianuskerk Haarle

Do 23, vr 24, za 25 en zo 26 november 2023

Onze Lieve Vrouwekerk Bentelo

Do 30 november, vr 01, za 02 en zo 03 december 2023

Mariakerk Enschede

Gezocht: vrijwilligers in allerlei vlakken denk daarbij aan parkeerhulp, kaartcontrole, placeren etc. Die tijden zijn van op voorstellingsdagen 30 november, 1 en 2 december van 19.00 - 20.30 uur en op 2 en 3 december van 15.30 - 17.00 uur. We zoeken ook decor opbouwers (op 28/29 nov tijden nog in overleg) en afbouwers (3 december vanaf 20.00 uur 's avonds).

Alle hulp is meer dan welkom!

Voor aanmelden of vragen kun je contact opnemen met: Monique Müller 06 47804093
moniquemuller@home.nl

Pelgrim

parochieblad voor R.K. Enschede
redactie@katholiekenschede.nl

Redactieleden

Clara Momesso

Ietje Köiter

Ine Reuver

Annelies Tenbergen

Kopijdatum nr. 10 2023

maandag 27 november 2023

Lengte van artikelen max. 400

woorden

Verschijningsdatum

donderdag 14 december 2023

**Ziek? Of gaat u
verhuizen?**
Laat het even weten
aan
het Parochieel
Dienstencentrum
(zie pag. 3)

Bestuur R.K. Parochie St. Jacobus de Meerdere

Pastoor P. Daggenvoorde

Joop Hassink, vice-voorzitter

06-17 30 81 58

vicevoorzitter@

katholiekenschede.nl

André Amelink, (bouw)- technische
zaken

Carina Adduci, secretaris

Vacature voor penningmeester

penningmeester@

katholiekenschede.nl blijft

bruikbaar, mails worden verwerkt.

De Maristen

Hogelandsingel 41, 7512 GB Enschede

Citypastoraat

Voor hulpvragen via telefoon: 4306190

Openingsuren zijn: maandag- t/m zaterdagmiddag 13.00 - 17.00 uur
en dinsdag- en donderdagmorgen 10.00 - 12.30 uur.

Langestraat 51, 7511 HB Enschede. www.citypastoraatenschede.nl

Huis van verhalen - voorheen Pastoraat na Ramp. Secretariaat:

Roomweg 165c, 7523 BM Enschede. Tel.053 - 431 62 88

www.huisvanverhalenenschede.nl

Oecumenische geloofsgemeenschap Helmerhoek

Helmerzijde, Broekheurnerring 1050. Website: www.ogh-enschede.nl

Mevr. A. Kemper, tel. 053 - 4755 755

De Wonne

Noorderhagen 25, 7511 EK Enschede. Tel. 431 87 87

De Luisterlijn (voorheen Sensor telefonische hulpdienst)

Niet alleen 'voor de mens in nood' maar voor alle
eenzame mensen die behoefte hebben aan een luisterend oor.

24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar. Tel. 088 0767 000..

De **Parochiële Caritas Instelling Enschede (PCI)** staat van oudsher voor individuele hulpverlening aan mensen in acute nood. Dit betekent, dat de PCI financiële hulp geeft, of doorverwijst naar andere instanties. Wenst u deze individuele hulpverlening? Of kent u iemand die acute hulp nodig heeft? Dan kunt u contact opnemen via onderstaand e-mailadres.

De PCI kent ook de Telefonische Hulpdienst: een samenwerkingsverband met de Protestantse Diaconie Enschede. Mensen, die tijdelijk in een moeilijke situatie verkeren, kunnen bellen op werkdagen van 18.00 tot 21.00 uur.

De PCI is voor haar werk afhankelijk van collectes en giften; daarom vindt na de kerkvieringen van Pasen en Kerstmis een deurcollecte plaats. Daarnaast zijn giften natuurlijk van harte welkom. Omdat de PCI de ANBI-status heeft, zijn giften fiscaal aftrekbaar. Bij de aangifte is de vermelding "RK PCI St. Jacobus de Meerdere Enschede" voldoende.

Website: www.caritasenschede.nl

E-mailadres secretaris@caritasenschede.nl

Telefonische Hulpdienst 06 38 76 50 54

Bankrekening: NL45 ABNA 0592332675 t.n.v. PCI Caritas Enschede

Beter onthouden, Beter voelen

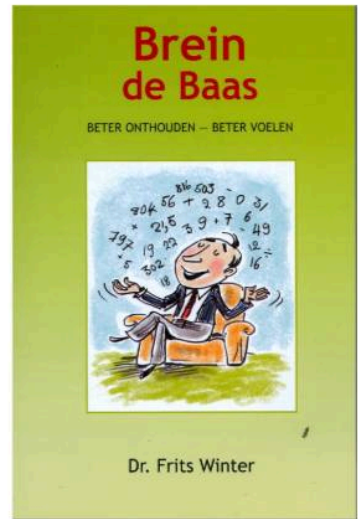
Leer de gebruiksaanwijzing kennen van het uiterst intrigerende besturingssysteem, dat we hersenen noemen. Deze twee en een halve kilo grijze stof is een mini-heelal met 120 miljard cellen, die via 10 biljoen schakelstations met elkaar in verbinding staan en informatie uitwisselen met een snelheid van 120 meter per seconde. De mogelijkheden van dit brein zijn praktisch onbegrensd.

Wie zijn brein de baas is, is heer en meester over zichzelf.

De eerste 5 hoofdstukken gaan over hoe je brein leert en onthoudt. Je leert af te rekenen met onder andere die vervelende vergeetachtigheid. In de volgende 5 hoofdstukken gaat het over hoe ervoor kunt zorgen dat je brein kwalitatief beter kan werken. Hoe je opgeslagen rommel en ballast kunt kwijtraken. Vervelende gewoontes, stemmingswisselingen: weg ermee!

Brein de Baas leert je hoe je de volledige regie over je gedrag, je emoties en je denken (weer) in handen krijgt.

Het zijn vooral de praktisch tips die het boek een 'must' maken voor iedereen. Het kan leiden tot een rijker en gezonder leven tot op hoge leeftijd.

Te bestellen via de boekhandel of via Bol.com

Meer info? Zie www.fritswinter.nl

Varvik
UITVAARTZORG

Uw herinnering is onze zorg.

Sinds
1828

053 432 19 55 • www.varvikuitvaartzorg.nl

siers

AANNEMERSBEDRIJF

NIEUWBOUW
VERBOUW
RENOVATIE
ONDERHOUD

OLIESLAGWEG 106, 7521 JG ENSCHEDE
TEL. (053) 432 30 34, FAX (053) 432 68 79
WWW.SIERS.NL

Alle informatie over de scholen
vindt u op:
www.koe-enschede.nl

Leidekkersbedrijf D. Koenders

Gespecialiseerd in restauratie en renovatie. Alles onder garantie, VCA gecertificeerd.

Natuurleien - Torenwerk Leipannen, Lood- zink- en koperwerk

Lid: Zinkmeesters, gecertificeerd.

Lid: Ned. Ver. van Leidekkers

Nijverheidsweg 3, Neede - Tel. (0545) 29 22 17

info@leidekkersbedrijf-koenders.nl

www.leidekkersbedrijf-koenders.nl

De hoogste tijd voor Mellink Schilders!

Op zoek naar kwaliteit in schilder- en behangwerk?
Mellink Schilders staat met een vast team
gediplomeerde medewerkers al meer dan
75 jaar voor absoluut vakwerk.

Meer weten?

Ga naar www.mellinkschilders.nl
of bel direct 053 - 4350779.

Mellink Schilders

Sinds 1937

Scan de QR-code om te betalen voor Collecte.
Gebruik de Camera App op je telefoon.

De QR-code is geldig tot 30 mei 2025.

<https://betaalverzoek.rabobank.nl/betaalverzoek/?id=K2R0AkA1TYChcL3Yi23kMQ>

Scan de QR-code om te betalen voor
Kerkbijdrage 2023.
Gebruik de Camera App op je telefoon.

De QR-code is geldig tot 12 november 2024.

<https://betaalverzoek.rabobank.nl/betaalverzoek/?id=gB493h0JTCq0wysMQBZt1g>

“Een uitvaart
is méér dan
begraven of
cremeren.”

Ron de Leeuw
Uitvaartleider

In dienst van het leven

vrededorf
UITVAARTVERZORGING

Vrededorf/Flokstra en De Leeuw **Bel (053) 538 84 11** www.vrededorf.nl

Gedenken

KIK

Kik en de muizen zitten onder een gordijn in het kerkzaaltje. De tafels staan in een kring en er komen steeds meer mensen binnen. De muisjes verhéúgen zich al op de koekkrummels die er straks zullen liggen! 'Ssst, muizen', fluistert Kik, 'Ik geloof dat het geen feestje is!' De mensen groeten elkaar stilletjes, gaan op hun plek zitten en halen iets tevoorschijn. Een foto, die ze op tafel leggen. De pastoor zegt: 'Welkom. We zijn hier bij elkaar om een geliefd familielid te gedenken. Ieder van u heeft dit jaar van iemand afscheid moeten nemen. Laten we samen stilstaan bij het gemis én bij troost'. De muizen beginnen ongerust te worden. 'Wordt het níét leuk, Kik? Geen koekjes?', 'Ssst,' doet Kik weer.

Nu mogen de mensen iets vertellen over zichzelf én over degene op de foto. Daar worden ook de muisjes stil van. De pastoor steekt een kaars aan en bidt. Dan geeft hij iedereen een schrift en een pen. De mensen mogen iets gaan schrijven over hun familielid, over het gemis. Het wordt nóg stiller. Toch voelt de zaal vol. Vol gevoel. Vol gemis én troost. 'Kom mee,' fluistert Kik. De vriendjes sluipen door de gang weer naar huis. Nu roept Martje muis: 'DAT WIL IK OOK! Denken aan tante Miesje! Ik mis haar!' 'Jaa!' piepen de anderen. 'Laten we een kring maken!' Ze worden stil, en vertellen verhalen over tante Miesje. Vooral ... over de héérlijke koekjes die ze bakte.

Versje

Uit de Bijbel

God zal je beschermen met zijn vleugels,
onder zijn wieken kun je schuilen.
Zijn trouw is een veilig schild.

Naar Psalm 91:4

Teksten: Marjet de Jong
Tekeningen: M. Junniens